

POSTANOWIENIE

Dnia 27 lutego 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Monika Koba

w sprawie z wniosku E. O.
przy uczestnictwie B. P. R. i J. B.
o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości przez zasiedzenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 27 lutego 2020 r.,
na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki B P. R.
od postanowienia Sądu Okręgowego w R.
z dnia 21 maja 2019 r., sygn. akt V Ca (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 21 maja 2019 r. Sąd Okręgowy w R. orzekając na skutek apelacji wnioskodawczyni E. O. od postanowienia Sądu Rejonowego w R. z dnia 5 lutego 2018 r. zmienił zaskarżone postanowienie w ten sposób, że stwierdził, iż E. O. nabyła przez zasiedzenie z dniem 1 stycznia 1987 r. prawo własności działki nr (...), o pow. 0,1943 ha, położonej w R., dla której Sąd Rejonowy w R. prowadzi księgę wieczystą nr (...). U podstaw rozstrzygnięcia legło

stwierdzenie, że całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskazuje jednoznacznie, że wnioskodawczyni co najmniej od 1 stycznia 1967 r. była samoistnym posiadaczem tej nieruchomości. Wprawdzie poprzedniczka prawna uczestniczek J. K. uzyskała orzeczenie stwierdzające nabycie własności tej działki z mocy samego prawa z dniem 4 listopada 1971 r. na podstawie ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. nr 107, poz. 464 - dalej: „ustawa o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych”), ma to jednak tylko takie znaczenie - wobec nie dokonania zmian w stanie posiadania tej nieruchomości - że od daty uwłaszczenia zasiedzenie biegnie przeciwko osobie na rzecz której uwłaszczenie zostało stwierdzone.

Orzeczenie to zostało zaskarżone skargą kasacyjną przez uczestniczkę B. P. R. . Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazała, że jest ona oczywiście uzasadniona z uwagi na naruszenie przez Sąd Okręgowy art. 365 § 1 k.p.c. oraz art. 233 § 1 w zw. z art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c., a także art. 399 k.c. Zdaniem skarżącej w sprawie zaistniało też istotne zagadnienie prawne wymagające wyjaśnienia, czy pominięcie przez Sąd Okręgowy postanowienia Sądu Rejonowego w R. z dnia 30 czerwca 2003 r. dotyczącego stwierdzenia, że J. K. nabyła własność nieruchomości objętej wnioskiem o stwierdzenie zasiedzenia na podstawie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych nie stanowi o oczywistości naruszenia art. 365 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącej, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze kasacyjnej okoliczności uzasadniające jej przyjęcie do rozpoznania, a nie podstawy kasacyjne

i ich uzasadnienie. Cel wymagania określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty tylko przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) należy rozumieć sytuację, w której skarga jest uzasadniona w sposób ewidentny, wskazując na rażące i poważne uchybienia zaskarżonego orzeczenia, które są możliwe do stwierdzenia bez konieczności prowadzenia bardziej złożonych rozumowań. Jedynie w takim wypadku możliwa jest kontrola prawomocnego orzeczenia sądu drugiej instancji w postępowaniu kasacyjnym. Obciążenie go oczywistą i istotną wadą wskazuje, że usunięcie tego orzeczenia z obrotu leży w interesie publicznym - a tym samym, że może dojść do realizacji celu skargi kasacyjnej, jako nadzwyczajnego środka zaskarżenia (tak np. Sąd Najwyższy w postanowieniach z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 67/13, niepubl. i z dnia 29 września 2017 r., V CSK 162/17, niepubl.).

Argumentacja zawarta w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, koncentruje się na zakwestionowaniu prawidłowości ustalenia przez Sąd Okręgowy, że nieruchomość znajdowała się w posiadaniu samoistnym wnioskodawczyni przez okres umożliwiający nabycie jej własności przez zasiedzenie. Skarżąca pominęła, że o oczywistej zasadności skargi nie może przekonywać błędna ocena przez Sąd *meriti* materiału dowodowego, w tym opinii biegłych sądowych, zeznań uczestników postępowania czy świadków, są to bowiem kwestie usuwające się spod kontroli Sądu Najwyższego w postępowaniu kasacyjnym (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Zasady tej nie respektuje skarżąca zarówno we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, jak i w jej podstawach podnosząc zarzuty odnoszące się do naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. i na tej bazie konstruując następnie zarzuty materialnoprawne skargi (art. 339 k.c.). Oczywista zasadność skargi nie może także polegać na naruszeniu art. 378 § 1 i 382 k.p.c., niezależnie bowiem od powiązania zarzutów skarżącej z materiałem oceny dowodów, przepisy te nie zostały przytoczone w podstawach skargi, a Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym rozpoznaje skargę w granicach podstaw (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

O oczywistej zasadności skargi nie może także świadczyć pominięcie przez Sąd Okręgowy postanowienia Sądu Rejonowego w R. z dnia 30 czerwca 2003r., Sąd ten uwzględnił bowiem to orzeczenie, a w motywach rozstrzygnięcia wyjaśnił jaki jest jego wpływ na rozstrzygnięcie sprawy (k. 351). W logicznej sprzeczności pozostaje czynienie przez skarżącą kwestii tej jednocześnie zagadnieniem prawnym. Nie jest bowiem możliwe jednoczesne wykazywanie, że w sprawie istnieje zagadnienie prawne dotyczące wykładni określonych przepisów prawa i że skarga oparta na naruszeniu tych przepisów jest oczywiście uzasadniona. Albo jest tak, że wykładnia danych przepisów jest prosta i w związku z tym, ich naruszenie jest oczywiste, albo tak, że wykładnia ta rodzi istotne zagadnienie prawne, wobec czego naruszenie przepisów nie może być oczywiste (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, niepubl. i z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, niepubl.). Ponadto w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że uzyskanie stwierdzenia nabycia własności nieruchomości w trybie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych nie stanowi przeszkody do stwierdzenia, że inna osoba nabyła własność przedmiotu uwłaszczenia w drodze zasiedzenia przy uwzględnieniu okresu posiadania poprzedzającego wejście tej ustawy w życie (por. m.in. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1993 r., III CZP 57/93, OSNC 1993, nr 12, poz. 222 i z dnia 29 marca 1994 r., III CZP 31/94 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 września 1993 r., I CRN 139/93, niepubl., z dnia 24 września 1997 r., II CKN 347/97, niepubl., z dnia 9 grudnia 1999 r., III CKN 815/98, niepubl., i z dnia 21 sierpnia 2003 r., III CKN 535/01, niepubl.).

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, nie znajdując też okoliczności, które w ramach przedsądu jest obowiązany brać pod uwagę z urzędu.

jw